

Ks. JAN NEPOMUCEN OPIELIŃSKI

**APOSTACI, HERETYCY
I SCHIZMATYCY
A INNI GRZESZNICY**

KRAKÓW 2017

www.ultramontes.pl

Apostaci, heretycy i schizmatycy a inni grzesznicy

Ks. JAN NEPOMUCEN OPIELIŃSKI

Wypada uczynić jeszcze wzmiankę o różnicy, jaka zachodzi między ekskomuniką na apostatów, heretyków i schizmatyków a ekskomuniką na innych grzeszników.

Kościół z rozporządzenia Boskiego jest *jeden* nie tylko co do liczby, ale także co do natury czyli istoty swojej; jedność Kościoła co do istoty jest dwojaka: jedność *wiary* i jedność *głowy*.

Jedność wiary polega na tym, że wszyscy wierni jedne i te same artykuły wiary, które Kościół do wierzenia podaje, przyjmują i wyznają, stosownie do słów św. Pawła do Koryntian: "*ut id ipsum dicatis omnes... sitis autem perfecti in eodem sensu et in eadem sententia*" ["abyście to samo mówili wszyscy... bądźcie doskonale zgodni w jednej myśli i w jednym zdaniu"] (I Kor I, 10).

Jedność głowy polega na tym, że wszyscy wierni i duszpasterze jednej i tej samej najwyższej władzy papieskiej podlegają, wedle słów Pana Jezusa: "paś baranki moje, paś owieczki moje" [por. J. XXI, 15-17], i stosownie do tych wszystkich miejsc Pisma świętego, w których Kościół: *królestwem, ciałem, ciałem Chrystusowym, domem, domem Bożym, owczarnią* nazywanym bywa.

Apostaci i heretycy naruszają bezpośrednio jedność wiary a pośrednio także jedność głowy, schizmatycy zaś bezpośrednio naruszają jedność głowy a pośrednio także jedność wiary. A ponieważ ekskomuniką niczym innym nie jest, jeno wyłączeniem chrześcijanina z Kościoła, dlatego apostaci, heretycy i schizmatycy tym samym, że się apostazji, herezji i schizmy dopuszczają, wyrok ekskomunikacji sami na siebie wydają,

sami się z Kościoła wykluczają i stąd słusznie odszczepieńcami na równi nazywani być winni.

Inni zaś grzesznicy, ponieważ grzechem swoim ani jedności wiary ani jedności głowy nie zrywają, nie odłączają się sami od Kościoła, i dlatego też odszczepieńcami nazywani nie bywają.

Ekskomunika więc na apostatów, heretyków i schizmatyków przez Kościół zawyrokowana jest tylko deklaracją, czyli oświadczeniem, że oni od Kościoła się odłączają i że Kościół także ze społeczności swojej ich wyklucza, "aby wiedzieli, iż przez co kto grzeszy, przez toż karan bywa", jak mówi Księga Mądrości XI, 17.

Kościół wyklucza ich na to, aby jedność swoją tj. jedność wiary i jedność głowy zachować, i aby wierni pouczeni byli, że apostaci, heretycy i schizmatycy łączności z Kościołem nie mają.

Ekskomunika zaś za inne grzechy rzucona, grzesznika prawdziwie wyłącza ze społeczności chrześcijańskiej, do której należał dotąd, a wyłącza go na to, aby się nawrócił a żył.

Pierwsza ekskomunika ściga zbiegów od łona Matki, aby snadź za powrotem swoim podwalinami Kościoła nie wstrząsali, druga odtrąca niezdrowe członki, aby uzdrowione były.

Pierwsza ekskomunika jest reakcją Kościoła ku własnej obronie przeciwko akcji apostatów, heretyków i schizmatyków; druga jest akcją Kościoła ku wywołaniu w grzeszniku reakcji przez poprawienie się i czynienie pokuty.

Pierwsza ekskomunika z natury swojej nie dopuszcza stopni i różnic kary i dlatego zawsze całkowicie ze społeczności chrześcijańskiej wyklucza, druga ekskomunika dopuszcza stopnie, tak że przynajmniej dawniej rozróżniano ekskomunikę większą wszystkich dóbr i ekskomunikę mniejszą niektórych tylko dóbr kościelnych pozbawiającą.

Apostaci więc, heretycy i schizmatycy przestają być członkami Kościoła, choćby Kościół wyraźnie ich nie wyklinał, gdyż odłączenie ich dobrowolnym jest i od Kościoła niezależnym; dlatego to nigdy zdarzyć się

nie może, że apostatów, heretyków i schizmatyków za wyłączonych ze społeczności swojej Kościoła uważać nie będzie; w przeciwnym razie Kościół przestałby być Kościołem, cios śmiertelny sam boskiemu swojemu ustrojowi, jedności wiary i jedności głowy, wymierzając.

Inni zaś grzesznicy, dopóki ich Kościół wyrokiem swoim z pośrodku siebie nie wyłączy, pozostają członkami jego, chociaż obumarłymi i odrodzenia potrzebującymi, gdyż wykluczenie ich jedynie od woli Kościoła, czyli od prawa pozytywnego zawisło; dlatego to zdarzyć się może, że jednych i tych samych grzeszników w pewnych czasach Kościół wyklina a w innych czasach nie wyklina, i odwrotnie.

Ks. Jan Nepomucen Opieliński

Komentarz do cenzur kościelnych po dziś dzień obowiązujących, napisał X. J. N. Opieliński, DR. FILOZOFII I ŚW. TEOLOGII, PROFESOR SEMINARIUM GNIEŹNIEŃSKIEGO, EGZAMINATOR PROSYNODALNY. Poznań 1896, ss. 43-44. (a)

(Pisownię i słownictwo nieznacznie uwspółcześniono; tytuł, tekst w nawiasach [...] oraz przypisy od red. *Ultra montes*).

Przypisy:

- (a) Por. 1) Ks. Jan Nepomucen Opieliński, a) [Co to jest ekskomunika?](#) b) [Ekskomuniki Konstytucji "Apostolicae Sedis"](#). c) [Ekskomunika na heretyków, apostatów i ich współników](#). d) [Ekskomunika na schizmatyków](#).
- 2) Papież Urban VIII, Papież Benedykt XIV, [Wyznanie Wiary dla chrześcijan wschodnich \(Professio Fidei Orientalibus praescripta\)](#).
- 3) Papież Pius IX, [Modlitwa o nawrócenie kacerzy i schizmatyków](#).
- 4) Kongregacja Św. Inkwizycji, [Wyznanie Wiary dla heretyków przechodzących na łono Kościoła katolickiego](#).
- 5) Papież Pius XII, a) [Encyklika "Mystici Corporis Christi". O Mistycznym Ciele Chrystusa](#). b) [Encyklika "Sacra Virginitas" o Świętym Dziewictwie. Fragmenty](#).
- 6) Ks. Ignacy Grabowski, a) [Prawo kanoniczne według nowego kodeksu](#). b) [O występkach przeciw wierze i jedności kościelnej](#). c) [Kościół a herezja](#).
- 7) Ks. Franciszek Bączkiewicz CM, a) [Przepisy Kościoła odnoszące się do współżycia katolików z heretykami](#). b) [Posty obowiązujące](#).

8) Ks. Dr Henryk Maria Pezzani, [Kodeks Świętego Katolickiego Kościoła Rzymskiego. Kanon 26. Zakazany jest wybór na Papieża tego, kto odstąpił od wiary katolickiej, heretyka lub schizmatyka; jeśli ktoś taki zostanie wybrany, wybór jest nieważny. \(Codex Sanctae Catholicae Romanae Ecclesiae. Can. 26. Devius a fide catholica, haereticus, vel schismaticus eligi prohibetur in Romanum Pontificem; si eligatur nulla est electio\).](#)

9) Ks. Adam Kopyciński, [Bezwyznaniowy.](#)

10) Bp Władysław Krynicki, [Dzieje Kościoła powszechnego.](#)

11) Ks. Walenty Gadowski, [Nauka Kościoła. Wybór orzeczeń dogmatycznych Kościoła katolickiego i jego praw kanonicznych.](#)

12) O. Jan Jakub Scheffmacher SI, [Katechizm polemiczny czyli Wykład nauk wiary chrześcijańskiej przez zwolenników Lutra, Kalwina i innych z nimi spokrewnionych, zaprzeczanych lub przekształcanych.](#)

13) Ks. Andrzej Macko, [Znaczenie encykliki o modernizmie.](#)

14) Sac. F. H. Reinerding, [Theologiae fundamentalis tractatus duo. Tractatus prior. Demonstratio christiano-catholica contra adversarios generatim omnes. De iis, qui auctoritati Ecclesiae obluctantur.](#)

Pozwolenie Władzy Duchownej:

Aprobata.

Dzieło pod tytułem "Komentarz do cenzur kościelnych po dziś dzień obowiązujących" dokładnie przejrzałem i polecam je do Imprimatur tem goręcej, że gruntowne i wyczerpujące objaśnienia, jakie podaje, będą dla Kapłanów, zwłaszcza w trybunale Pokuty św., nader wielką pomocą w rozwiązywaniu przypadków pod względem cenzur choćby najzawilszych.

GNIEZNO, d. 29. sierpnia 1895.

podp. † X. Andrzejewicz, Bp.

Cenzor ksiąg duchownych.

Imprimatur.

Gnesnae, die 30. Augusti 1895.

Consistorium Generale Archiepiscopale.

(L. S.)

J. Simon,

Vicarius in Spiritualibus et Officialis Generalis.

Nr. 4683/95.

X. Pasikowski.

KOMENTARZ
DO
CENZUR KOŚCIELNYCH
PO DZIŚ DZIEŃ OBOWIĘZUJĄCYCH

NAPISAŁ

X. J. N. OPIELIŃSKI,

DR. FILOZOFII I ŚW. TEOLOGII, PROFESOR SEMINARIUM GNIĘZNIĘŃSKIEGO,
EXAMINATOR PROSYNODALNY.

POZNAŃ.
NAKLADEM AUTORA.
Czeionkami Drukarni Kuryera Poznańskiego.
1896.

([HTM](#))

© *Ultra montes* (www.ultramontes.pl)
Cracovia MMXVII, Kraków 2017